

[Morten Lange.]

understregning af, at også godsejerne skal have deres rigelige anpart i helhedsløsningen. Ellers kan der da ikke være nogen rimelighed i, at margarinepriserne skal betale tilskud til godsejerne. Det er vist rigeligt om den historie.

Så kommer jeg til det store og interessante lovkompleks om afsætningen af landbrugsvarer, som forslaget hedder. Det har fået tilføjelsen „m. m.“, men det er ganske afgjort ikke nogen særlig rammende titel til lovkomplekset, for det er kun bygget op over et enkelt afsnit, der drejer sig om selve afsætningen af landbrugsvarer. Jeg skal ikke sige noget om det, for det ser meget rimeligt og fornuftigt ud.

Menså har man i lovkomplekset opsamlet de to andre store love om landbrugets støtte . . .

Formanden: Jeg henstiller, at de personlige samtaler i salen føres så sagte og så kortvarigt som muligt.

Morten Lange: . . . dels støtteloven fra 1961 og dels hjemmemarkedsloven fra 1962. Det er love, der har været overordentlig stor diskussion om, ikke mindst hjemmemarkedsloven af 1962, og jeg må ærlig talt indrømme, at jeg havde håbet, vi ikke skulle have gjort den til en permanent foretælse. Støtteloven af 1961 er så sandelig også et højt tvivlsomt foretagende, sådan som den blev udformet i sin tid.

Men man har dog lov til at tage det gode med en gang imellem, og det skal derfor med det samme siges, at der dog er sket forbedringer, hvad angår spørgsmålet om selve støtteloven. Jeg kan ikke udtale mig om, hvor meget de er værd, for de er, som landbrugsministerielle lovforbedringer så tit er, så vagt formet, at man ærlig talt ikke rigtig aner, hvad de dækker. Men skal man tage bestemmelserne nogenlunde efter deres pålydende og regne med, hvad den højtærede minister har skrevet i sin fremsættelse, forekommer det mig, at de 100 mill. kr., der nu skal overføres til landbrugets dispositionsfond, i hovedsagen skal anvendes på rimelig vis. Jeg har forstået, at de skulle anvendes til fremme af egentlig eksportudvikling, til egentlige eksportfremstød. Det er rimeligt, og det vil mit parti gerne støtte. Vi sagde sidste år, at vi ville støtte

noget sådant, og det mener vi stadig vi kan, for det er afgørende nødvendigt, hvis vi skal ind på nye markeder — og det skal dansk landbrugsproduktion — at der kommer nogen støtte, så man kan få den slags felttog sat i gang. Der skal altså ikke mangle støtte fra vor side, hvis det er den slags initiativ, der skal tages.

Det er strukturfremmende for handelen, når man vil prøve med en sådan investering i større format til forbedring af markedsforholdene. Det har nemlig medført, at man af den grund har nedskåret de direkte og personlige tilskud dels tilskuddene til de berømmelige lige lange kohaler, dels de berømmelige arealtilskud; disse to tilskuds-sæt, som har været kaldt for rationaliseringstilskud, er i virkeligheden ganske enkelt personlige tilskud til den enkelte bruger. Det er ganske afgjort, at både tilskud efter antallet af køer og efter arealudbytte, uanset om arealet er dyrkningsværdigt eller ej, tit har bevirket en uheldig udvikling og ikke medført nogen tendens til rationalisering af besætningen. Det er uheldige og urimelige tilskudsformer, og de er ikke blevet bedre af, at ordningen foreslås på ny, men vi kan glæde os over, at de beløb, der bruges til disse formål, er blevet formindsket.

Der er endnu en enkelt ting i lovforslaget, som jeg har glædet mig over, nemlig at den højtærede landbrugsminister har fundet råd til at afsætte to gange 10 mill. kr. til rationalisering af vore mejerier. Jeg har forstået, at det i mejerikredse har været livligt debatteret, om man skulle være parat til at modtage midler fra det offentlige til den slags investeringer. Det glæder mig meget, at man er kommet så vidt, at man vil bruge en halv snes millioner om året til disse formål; men jeg vil give den højtærede minister det råd med på vejen, at han skulle se at bruge endnu flere penge på en sådan investeringsbasis. Det er en rimelig form for anvendelse af penge, det er noget, der kan forstås, og det er en central investering i noget, der er vigtigt for dansk landbrug. Lovforslaget indeholder således, som det foreligger for os i dag, forbedringer i forhold til sidst, men stadig væk kan jeg ikke se, at det er nogen effektiv og rimelig fordeling, der er foreslået, og heller ikke at den vil give en effektiv og rimelig ændring af